

Mély-ég objektumok

július–augusztus

Észlelő	Észlelés	Műszer
Babcsán Gábor (Budapest)	3	10,2 L
Berente Béla (Kocsér)	8	25,0 C
Cziniei Szabolcs (Pannonhalma)	3	15,0 T
Gyenizse Péter (Komló)	15	44,5 T
Hevesi Zoltán (Kaposvár)	5	11,0 T
Kelley István (Miskolc)	2	11,0 T
Kiss László (Szeged)	1	10,0 T
Molnár Zoltán (Torda, RO)	10	19,0 T
Nagy Mélykúti Ákos (Pécs)	1	7x50 B
Pap Csaba (Veszprém)	41	44,5 T
Presits Péter (Budapest)	1	15,5 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	2	20,0 T
Szabó Sándor (Sopron)	9	44,5 T
Mogyorósbányai észlelőtábor (8 fő)	9	11,0 T

Július-augusztus során összesen 22 észlelő 110 megfigyelést végzett.

Rövidítések: GX= galaxis, NY= nyílthalmaz, PL= planetáris köd, DF= diffúz köd, SK= sötét köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, L= refraktor, C= Cassegrain-távcső, MC= Makszutow-Cassegrain-távcső, B= binokulár, M= monokulár, sz.sz.= szabadszemes észlelés, f= fotó.

A korábbi rovatban jelzett kiegészítő feldolgozás jórészt tartalmazza a nyári nagy megfigyelőtáborok alkalmával készített igen nagy mennyiségű, sajnos azonban eléggé eltérő használhatóságú anyagot. A Réktanyán ezúttal először debütált Odyssey 2 (44,5 T) óriási népszerűségét igazolja, hogy többen is küldtek ezzel a távcsővel készített megfigyelést.

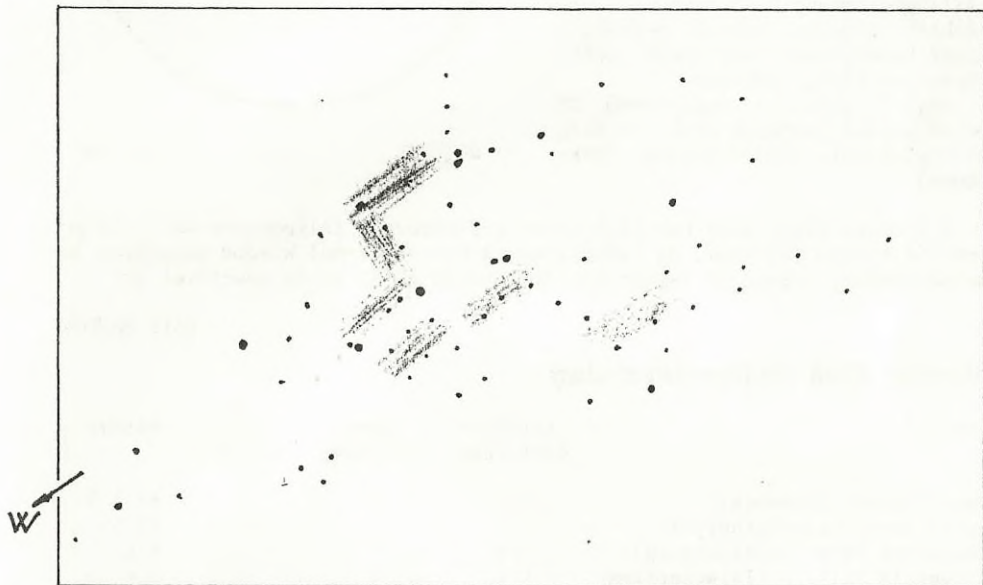
A mogyorósbányai ifjúsági észlelőtábor vezetője, Farkas Ferenc, 58 Messier- és 9 egyéb (NGC, Cr) megfigyelést küldött el. A táborban résztvevők a későbbi évek aktív megfigyelői lehetnek, így a Messier-észlelések Nagy Zoltánhoz kerültek, ehelyütt pedig név szerint felsoroljuk a mély-ég rovatnál maradó megfigyelések ifjú (8-13 éves) készítőit: Botfa Zsolt, Kapanáz Kornélia (Balassagyarmat), Németh Balázs, Szabó Zsolt (Kisbér), Lendvai Balázs, Horváth László, Szalai Attila (Tatabánya) és Pap Krisztián (Tát). Csak a korrektség kedvéért jegyezzük meg, hogy az elküldött anyagban szereplő két M103 rajz valójában az NGC 457 Cas NY volt. A táborban sokan készítettek rajzot a Vul nevezetes "ruhafogasáról", a Cr 399 NY-ról, mely legutóbbi feldolgozásunkban szerepelt.

A beérkezett megfigyelési anyag részbeni feldolgozási problémáit azért is meg kellett említeni, mert elég sokan írták le észleléseiket pl. levél hátoldalán, alaposan összezsúfolva, a későbbi archiválásra alig alkalmas

módon. Kérem, hogy senki ne sértődjön meg ennek megemlítése miatt, de valóban jó lenne, ha a ritkán elérhető nagytávcsöves objektumokról legalább két egymástól független, összehasonlításra alkalmas rajz állna rendelkezésre! Természetesen így is köszönettel veszi a rovat vezetője, hogy élményeiket, megfigyeléseiket az észlelők legalább leírásiban rögzítették!

NGC 6940 NY Vul

10,0 T, 50x: A Tejút gazdag csillagmezejében fekszik. A katalógus szerinti 6,1 magnitúdónál halványabbra becsültem. A központi részen halvány csillagok nagyjából S alakú derengését láttam ködszerűen, de ilyen derengés az ÉNy-i részen is megfigyelhető. A felbonthatatlan háttérből több fényes csillag kiemelkedik. (Simon Géza, Balatonfűzfő)

10,0 T, 12,5 T 50x LM= kb. 55'

8,0 L, 53x: A LM felét betöltő halmaz, melynek kb. 15 csillaga látszik. A halványabb tagok miatt dereng a háttér, így jól megkülönböztethető a környezetétől. (Gyenizse Péter, Komló)

11,0 T, 54x: A Cyg alakú csillagmezőben binokulárral is jól látható sűrűsödés. A LM közepén jellegzetes alakzat, amely szinte keretül szolgál a benne nyüzsgő sok-sok halvány, de részben bontott csillagból álló fátýolszerű tartománynak... (Szauer Ágoston, Pápa)

12,5 T, 63x: Csillagokban gazdag és részben koncentrált halmaz, érdekes, hogy kevés a fényes tag, inkább sok apró csillag alkotja, amely jellegzetes háttérfényességet ad. (Szabó Gergely, Nagykőrös)

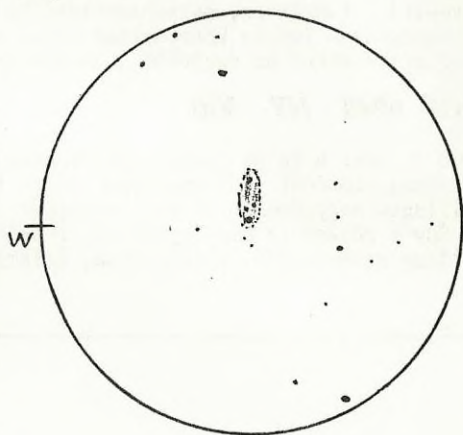
15,0 T, 57x: Kb. 20'-es, viszonylag fényes halmaz, jellegzetes DNy/ÉK-i vonulatban, és ettől D-re. Sok-sok halványabb tag is látszik a háttérből. 168x: A csillagsáv (DNy/ÉK-i) vonulata ÉK-re is tovább tart egy újabb, apró tagokkal zsúfolt nyúlvánnyal. (Kis Gábor, Nagykőrös)

NGC 6822 GX Sgr (Barnard-GX)

44,5 T, 145x: A 8,6 magnitúdósra jelzett objektum csalódást kelt! A fényesség talán a nagy felületen vész el. Sőt még halványabbnak tűnik, legfeljebb 10,0-ra becsültem az 1/3 arányban megnyúlt, PA 180/0 irányú halvány fényszivart. Két fényesebb és három halványabb csillag villog közvetlen mellette. A GX magja nem látszik. (Pap Csaba, Ráktanya)

44,5 T, 145x: Egy derékszögű csillagháromszög Ny-i sarkánál található közepes méretű, megnyúlt, kissé bizonytalan körvonalú folt. (Gyenizse Péter, Ráktanya)

44,5 T, 145x: A nagyméretű GX belső részei láthatók csak, de elég bizonytalanul. (Szabó Sándor, Ráktanya)

44,5 T 145x IM= 18'

A Barnard által 1884-ben 12,7 cm-es refraktorral felfedezett GX valóban nem túl könnyű objektum, de vizuálisan az Odyssey 2-nél kisebb távcsővel is detektálható, nagyon jó légkör mellett, talán 11-15 cm-es távcsővel is!

PAPP SÁNDOR

Messier Klub (május–augusztus)

Észlelő	Vizuális észl./obj.	Csak szöveges	Fotó kép/obj.	Műszer
Bakos Gáspár (Budapest)	15/15	-	-	44,5 T
Botfa Zsolt (Szombathely)+	1/1	-	-	11 T
Csizmadia Ákos (Zalaegerszeg)+	4/4	-	-	5 L
Csizmadia Szilárd (Zalaegerszeg)	6/6	-	-	5 L
Darabán László (Tatabánya)+	2/2	-	-	6,3 L
Gyenizse Péter (Kömlő)	6/7	12	4/7	8 L
Hajdu Attila (Héhalom)+	-	10	-	12,5 T
Hajma Miklós (Tatabánya)+	2/2	-	-	11 T
Harazin János (Tarján)+	2/2	-	-	6,3 L
ifj. Hevesi Zoltán (Kaposvár)+	3/3	-	-	11 T
Horváth László (Tatabánya)+	1/1	-	-	6,3 L
Horváth Zsuzsanna (Tarján)+	2/2	-	-	6,3 L
Jankovics Gábor (Felsőszolca)+	1/1	-	-	10 T
Jankovics Tamás (Felsőszolca)+	1/1	-	-	10 T
Kapanász Kornélia (Balassagyarmat)+	2/2	-	-	20 C
Kindler Norbert (Tarján)+	2/2	-	-	6,3 L
Kiss László (Szeged)	1/1	-	-	10 T
Kovács Balázs (Tatabánya)+	3/4	-	-	6,3 L
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	1/1	-	-	8 L
Lendvai Balázs (Tatabánya)+	7/7	-	-	11 T
Moczik Csaba (Tatabánya)+	1/1	-	-	20 C
Nagy Gábor (Hejőpapi)+	-	5	-	6 L

Nagy Zoltán Antal (Budapest)	2/2	-	18	20x120 M
Németh Balázs (Kisbér)+	2/2	-	-	6,3 L
Papp Krisztián (Tát)+	7/8	-	-	11 T
Pataki Zoltán (Nyíregyháza)+	2/2	-	-	11 T
Pálinkás Gábor (Tatabánya)+	4/4	-	-	11 T
Presits Péter (Budapest)	3/3	-	-	5 L
Pozsgay Gyula (Budapest)+	1/1	-	-	11 T
Simon Géza (Balatonfűzfő)	11/11	-	-	10 T
Soltész Attila (Nyíregyháza)+	3/3	-	-	11 T
Szabó Zsolt (Kisbér)+	2/2	-	-	11 T
Szalai Attila (Tatabánya)+	7/7	-	-	11 T
Ióthi János (Tatabánya)+	5/5	-	-	20 C
Uhrin András (Szolnok)+	3/3	-	-	6,3 L

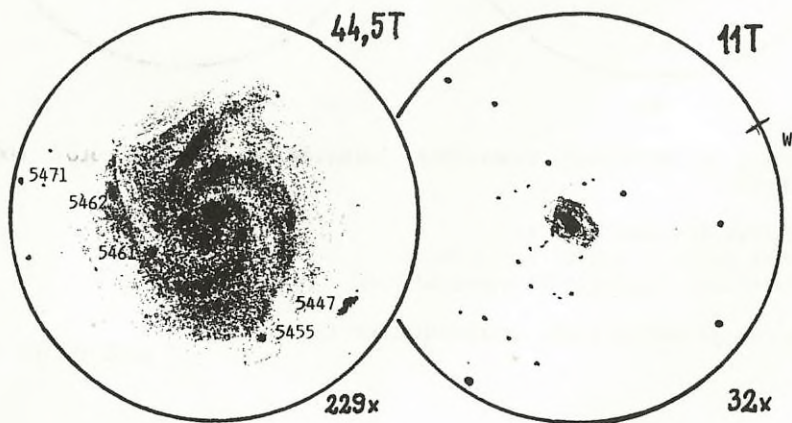
Összesen 35 észlelő 115 megfigyelést végzett.

Régóta nem jelentkeztünk észlelési beszámolóval, most viszont a bőség zavarával kell küzdenünk. Szinte lehetetlen válogatnunk a jobbnál jobb észlelésekből, rajzokból!

Az idei nyáron soha nem látott mennyiségű és minőségű Messier-észlelés érkezett a Klubhoz! Szokásához híven szépen kidolgozott rajzokat küldött Simon Géza, mindegyiket pozitív változatban is elkészítve. Bakos Gáspár kiváló műszerekkel (Odyssey-2, Celestron-14) káprázatos objektumokat látott — szinte csoda, hogy a látványt sikerült rajzaival visszaadnia. Külön köszönettel tartozunk Farkas Ferencnek és Papp Sándornak a magyorbányai tábor anyagáért!

Sok új észlelő jelentkezett, meglepően jó minőségű rajzokkal! Megfigyeléseikből bőséges válogatás jelent meg a Messier Hírek 5. számában. (A 3. júliusban jelent meg, a 4. pedig egy különszám volt a ráktanyai ifjúsági táborra, tulajdonképpen észlelési útmutató!) Észleléseiket külön is köszönjük — reméljük, aktív részvételükre a jövőben is számíthatunk!

Azt, hogy mennyivel többet láthatunk egy 44,5 cm-es Dobsonnal, mint egy Mizárral, remekül illusztrálja Bakos Gáspár két rajza az M101-ről!

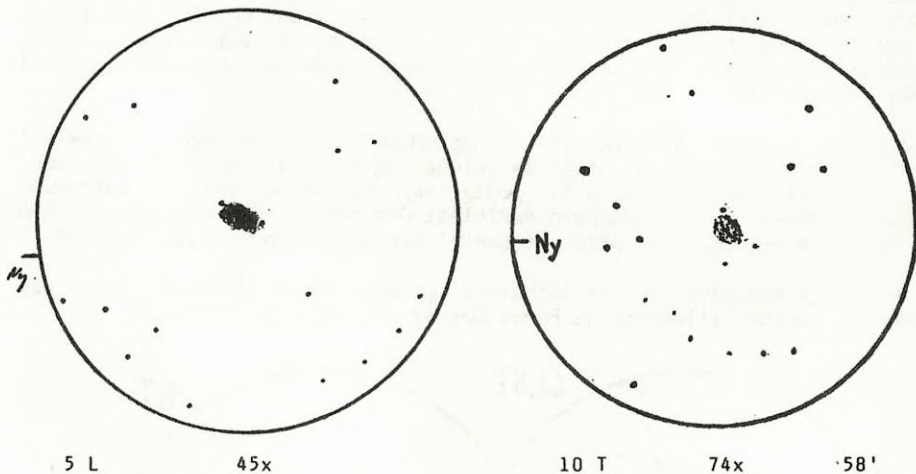
11 T, 32x: Nagy kiterjedésű, halvány felületi fényességű. Sok csillag látszik a területén. Hasonlít az M74-re. (Ráktanya, 1992. január 4/5.)

44,5 T, 229x: Hatalmas, majdnem az egész LM-t beborító ködösség! Teljes spirális szerkezete megfigyelhető. Kör alakú mag, tőle É-ra fényes csillag. Három spirálkar látszik, bennük kisebb-nagyobb fényesebb területek, ezek közül az öt legfényesebb NGC-számmal is jelölt! NGC 5471: kompakt, csillagszerű, eléggé fényes. NGC 5462: Igen nagy, és a spirálkarra illeszkedően megnyúlt, inhomogén. NGC 5461: Az előzőnél kisebb, megnyúlt és fényes. NGC 5447: Nagy, ez a legfényesebb. Diffúz és megnyúlt. NGC 5455: Kompakt, és ez a leghalványabb.

Kiss Lászlótól kaptunk egy szép M71 észlelést, amely kiválóan egybevág Simon Géza még áprilisban készített rajzával.

10 T, 110x: Kb. 3'-4'-es GH. Teljesen hiányzik a központi sűrűsödés, kissé megnyúlt ÉK-DNy irányban! Diffúz, egyenletesen olvad bele a háttérbe. É-on és K-en több fényes előtércsillag látható. (Kiss L.)

5 L, 45x: Zavarbaejő objektum. ÉK-DNy irányban a halmazon belül két csillagot sikerült észlelnem. Központját igen halvány mag alkotja, ez kissé grízesen csillog. É-D-i irányban enyhén lapult. (Simon G.)

Jelenleg a következő kiadványok kérhetők az adatgyűjtőtől. (bélyeg ellenében!):

- Észlelési útmutató (MH 4)
- Messier Hírek 5. (nyári észlelések)
- Észlelőlapok (korlátozott mennyiségben)

Mindenkinek jó munkát kíván a továbbiakban is:

NAGY ZOLTÁN ANTAL